Metsäkeskus

Luonnonhoitoa ja ennallistamista, ENNE-hanke 2026-2028

23.10.2026

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Sisältö

- ENNE-Ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille-hanke
- Taustaa
- Ennallistaminen
- ENNE- ennallistamisen esimerkkikohteet
- Miksi metsänomistajan kannattaa hoitaa luontoa?
- Luontotietoa metsänhoidon suunnitteluun
- ENNE-hanke, yhteystiedot

ENNE-Ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille

Suomen metsäkeskus ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia toteuttavat hankkeen

- Toteutusaika 1.1.2026-31.12.2028 EU:n maaseuturahaston tuella
- Edistää Keski-Suomessa metsäluonnon monimuotoisuutta tukevaa osaamista ja käytännön toimintaa
- Tuottaa valmiuksia ammattilaisille ja metsänomistajille ennallistamisasetuksen toimeenpanoon
- Tukee uusien ennallistamisen ja luonnonhoidon rahoitusmallien kehittämistä
- Edistää eri sidosryhmien välistä verkostoitumista ja yhteistyötä
  - Keski-Suomeen viisi ennallistamisen esimerkkikohdetta

Taustaa

- Luonnon köyhtyminen on koko ihmiskunnan ongelma ja se näkyy myös Suomen luonnossa. Mikään ihmistoiminta ei ole luontohaitasta vapaata.
- Yli 50 % elinkeinoistamme on suoraan riippuvaisia luonnosta, välillisesti lähes kaikki liiketoiminta kytkeytyy luonnonvarojen riittävyyteen.
- Tiedon, osaamisen ja rahoituksen kasvulle on selkeää tarvetta myös Keski-Suomessa, jossa metsät ovat merkittävä elinvoimaisuuden lähde.
- EU:n ennallistamisasetus on tuonut uusia kansallisia velvoitteita.
- Julkinen raha ei riitä vaikuttavaan luontokadon hidastamiseen.
- Kaikki sektorit on tärkeää saada osallistumaan luontokadon pysäyttämiseen. Haasteina aktivoitumisessa on ollut muun muassa
  - Puutteellinen tietämys oman toiminnan vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen
  - Tottumattomuus käsitellä luontokysymyksiä osana liiketoimintaa ja strategisia tavoitteita
  - Vaikeudet nähdä luontotoimien markkina-arvo
- Yhteisvastuun edistäminen luonnonarvomarkkinoiden kautta on käynnissä, ja siihen kannattaa lähteä aktiivisesti mukaan.

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Ennallistaminen

- Toimintaa, joka edistää ihmistoiminnan muuttamien luontoelinympäristöjen palautumista kohti luonnontilaa
  - Korjataan jo aiheutettuja luontohaittoja
- Turvaa luonnon monimuotoisuutta, edistää vesiensuojelua ja hiilensidontaa sekä on osa ilmastonmuutoksen hidastamisen aktiivista toimintaa
- Toteutusta julkisella rahalla mm. METSO ja Helmi- ohjelmissa sekä EU:n CAP-suunnitelmassa
- EU:n ennallistamisasetus astui voimaan 18.8.2024, kansallinen ennallistamissuunnitelma EU:n komissiolle 18.8.2026
  - Toimeenpano luo kansalliset velvoitteet, jotka eritellään elinympäristöittäin
- Kaikkien sektoreiden panosta tarvitaan, vastuu on yhteiskunnan yhteinen
- Kollektiivinen vastuunkanto ja uusien toimintamallien kehittäminen on välttämätöntä luonnon monimuotoisuuden ja luontoon kytkeytyvien elinkeinojen, kuten metsätalouden jatkuvuuden turvaamiseksi

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

ENNE- ennallistamisen esimerkkikohteet

Viisi erityyppistä, metsäluontoon kytkeytyvää kohdetta, joilla on ennallistamisen tarve

- Taustalla Keski-Suomen elinvoimakeskuksen selvitys pohjoisen Päijänteen luontohelmistä
  - Suoelinympäristöt, pienvedet, lehdot, paahde-elinympäristöt keskiössä
- Kohdekartoitus vireillä eri maanomistajatahojen kanssa
  - Kuntasektorilta Toivakka ja Jyväskylän kaupunki jo mukana
- Maakunnan yritykset mukaan toteutuksiin rahoittajan roolissa
  - Oman toiminnan aiheuttaman luontohaitan hyvittäminen ja ekologinen kompensointi, vastuullisuus- ja luontotyö osaksi yritysstrategiaa toimialasta riippumatta
- Ennallistettujen kohteiden hyödyntäminen myös markkinointiin, virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun
  - Virkistyskäyttörakenteiden luominen mahdollisuuksien mukaan
  - Talousmetsien ja monimuotoisuutta turvaavien kohteiden kytkeytyvyys

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Miksi metsäluontoa kannattaa hoitaa?

- Oman metsäomaisuuden terveydenhoitoa: terve luonto on tuottava luonto
- Monimuotoisuutta ei ole varaa menettää, sillä sitä ei voi ostaa lisää
- Terveellä metsällä on parempi sopeutumiskyky ilmastonmuutokseen
- Sertifikaattivaateiden mukaisten monimuotoisuustavoitteiden täyttäminen
- Sukupolvelta toiselle-ajattelu: paras mahdollinen nykytieto ohjaamaan kestävää toimintaa
- Valtion tuella tehtävällä luonnonhoidosta ei maksua maanomistajalle
  - Uudet tulosperusteiset metkatuet tuottavat tavoitteiden täyttyessä myös tuloa
- Yhteistyö luontotekojen ja ennallistamisen toteutuksissa luonnonarvomarkkinoiden kautta tuo uusia tulonansaintamahdollisuuksia
- Luonnonhoito ei kilpaile metsätalouden kanssa, vaan on kiinteä ja jokapäiväinen osa sitä
- Luonnonhoito tukee myös puhtaiden vesistöjen säilyttämistä

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Luontotieto metsänhoidon suunnitteluun

- Metsään.fi: omien metsien luontotieto sekä merkinnät huomioitavista lajihavainnoista
  - Luontotiedosta puuttuu kohteita, joten kirjaa puuttuvat havainnot ylös ja huomioi ne metsänkäytön yhteydessä asianmukaisesti
  - Vihjeaineisto lehtojen ja soiden ennallistamisen suunnitteluun.
    - Tiedot eivät ole maastovarmennettuja, mutta niistä voi olla hyötyä kohteiden kartoittamisessa
- Metsänhoidon suositukset, Metsäkeskuksen ja muiden organisaatioiden tuottamat itseopiskeluaineistot

Luonnonhoidon suunnittelua tukevat paikkatietoaineistot tutuksi:

- Vapaasti ladattavia aineistoja saatavilla Metsäkeskuksen sivustolta
- Valmiita karttapohjaisia aineistoja esimerkiksi Metsäkeskuksen ylläpitämä Luonnonhoidon suunnittelu-aineisto, MML Paikkatietoikkuna

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Metsäkeskus

Lehdot ovat monimuotoisuudelle erittäin merkittäviä, ihmistoiminnan vuoksi vahvasti muuttuneita ja myös pysyvästi menetettyjä elinympäristöjä. Lehtojen osuus metsäalasta on pieni, mutta monimuotoisuusmerkitys suuri.
Kuusen valtaaman lehdon ennallistaminen lisää valon ja lämmön määrää sekä antaa lehtipuustolle ja muulle lehtolajistolle mahdollisuuden elpymiseen. Kohteet sijaitsevat Muuramessa.

Kuvat: Salla Laukkanen

Nevalamminneva Saarijärvellä: suon ennallistaminen ja pintavalutuskentän perustaminen.

Soiden ennallistaminen tukee luonnon monimuotoisuutta, edistää puhtaan veden säilyttämistä ja hidastaa ilmastonmuutosta tehostamalla hiilensidontaa.

Kuvat: Salla Laukkanen

Vapon entinen turpeennostoalue, Ropolansuo on ennallistettu kosteikoksi ja viheralueeksi Mikkelissä.

Ennallistettua Soidensuon aluetta Jyväskylässä.

Metsäkeskus

Vesiensuojelu, vesienhallinta ja veden pilaantumisen estäminen ovat merkittäviä ennallistamisen toimia. Puhdas, juomakelpoinen vesi on elämän perustarve.

Lähteen kunnostus suon ennallistamisen yhteydessä, Saarijärvi.

Kosteikon perustaminen maa- ja metsätalouden vesistöhaittojen pienentämiseksi, Pieksämäki.

Kuvat: Salla Laukkanen

Metsäkeskus

Paahdeympäristöt ovat monimuotoisuudelle tärkeitä, mutta ihmistoiminnan vuoksi harvinaistuneita elinympäristöjä. Niiden ennallistaminen turvaa monien vaarantuneiden lajien säilymistä.

Kuvat: Jutta Sorsa, Keski-Suomen elinvoimakeskus

Metsänomistajille avoimia tilaisuuksia :

- Kestävätkö metsät- tilaisuus Jyväskylässä 12.11.2026 klo 12:00-16:00, JAMK pääkampus, Rajakatu 35. Ilmoittautuminen avoinna 6.11. saakka.

- Tupailta 17.11.2026 Pieksämäellä, teema Maa- ja metsätalouden turvemaat viisaasti käytössä. Ilmoittautuminen avoinna 12.11. saakka.

- Metsänomistajan iltapäiväkahvit Teamsissa tiistaisin 27.10.-1.12.2026 klo 16:30-17:00. Ilmoittautuminen avoinna liukuvasti 30.11. saakka.

- Löydät kaikki tapahtumamme Metsäkeskuksen tapahtumakalenterista, jonka kautta voit myös ilmoittautua mukaan. Tervetuloa!

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama

Metsäkeskus

Kiitos mielenkiinnosta!

ENNE- ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille- hanke
Projektipäällikkö
Salla Laukkanen
salla.laukkanen@metsakeskus.fi
+358 50 535 8422
Salla Laukkanen | LinkedIn

Hankkeen verkkosivut:
ENNE - Ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille | Metsäkeskus

Metsäkeskus GRADIA Elinvoimakeskus Euroopan unionin osarahoittama